

вою нападу став теплохід «Зоряний». На жаль, у 2011 р. напади на флот українського пароплавства були регулярними. У відповідь на офіційне звернення України, румунська сторона, на території якої трапилися випадки насильства, запевнила, що проводяться відповідні розслідування, організуються спецоперації та вживаються інші необхідні заходи.

Слід зазначити, що міжнародне співробітництво в боротьбі з морським піратством продовжує розвиватися, при цьому необхідно враховувати:

- проблема сучасного морського піратства має глобальний характер, вирішувати її потрібно спільно, використовуючи всі форми, методи та способи взаємодії між державами в рамках і поза рамками міжнародних організацій;
- головними об'єднуючими та координуючими інститутами в боротьбі з протиправ-

ними діяннями на морі є визнані міжнародні та регіональні організації в цій галузі, передусім Міжнародна морська організація – ІМО; - методи сучасної роботи із забезпечення морської безпеки дуже масштабні. Вони припускають реалізацію комплексу заходів на кожному етапі проведення, починаючи із запобігання протиправним діям і закінчуючи припиненням дій піратів. У цих умовах особливого значення набуває добросовісне та неухильне виконання вимог Кодексу ОСПЗ [5, с. 13].

Список використаних джерел:

1. Из доклада ММБ: статистика морского пиратства за 2012 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.naotaps.ru/events/2011/10/statistika-roparadeniam-morskikh-piratov.aspx>
2. Будаков М. О. Міжнародно-правові проблеми боротьби з морським піратством: аспекти кримінального переслідування / М. О. Будаков // Часопис Академії

адвокатури України. – 2010. – № 4 (9). – С. 1-6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aau.edu/e-journal/2010-4/10btoakr.pdf>

3. Конвенция об открытом море: [от 29.04.1958] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/hsea.pdf

4. Конвенция Организации Объединенных Наций по морскому праву : от 10.12.1982 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/lawsea.pdf

5. Савельев Н. В. Международное морское сообщество объеди-

няет усилия в борьбе с преступностью на море / Н. В. Савельев // Морские вести России. – 2008. – № 9-10. – С. 12-13.

6. Романюк Н. І., Калініна Я. В. Морське піратство як загроза міжнародній безпеці / Н. І. Романюк, Я. В. Калініна // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Вежа, 2010. – С. 97-103.

7. Будаков М. Морське піратство: що робити світовому співтовариству та Україні? / М. Будаков [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrudprom.com/digest/Morske_pratstvo_shcho_robiti_sotovomu_sptovota_ristvu_ta_Ukran.html

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена современному пиратству на море, проблемам борьбы с данным преступлением и мероприятиям, которые осуществляет мировое сообщество для его минимизации и ликвидации. Также в данной статье уделяется внимание роли Украины в противодействии морскому пиратству, как государства, которое наиболее страдает от него.

Ключевые слова: пиратство, ООН, Украина

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена сучасному піратству на морі, проблемам боротьби з даним злочиним та заходами, які здійснює світове співтовариство для його мінімізації та ліквідації. Також у статті приділяється увага ролі України в протидії морському піратству, як держави, що найбільш потерпає від нього.

Ключові слова: піратство, ООН, Україна

Підходи Європейського Союзу до боротьби з морським піратством

УДК 327:94

Морське піратство як загроза міжнародній безпеці на початку ХХІ ст. залишається актуальною та, на жаль, не вирішеною проблемою, адже є головною загрозою для безпеки судноплавства та вантажо-перевезень морськими шляхами. Морський транспорт продовжує обслуговувати лівову частку міжнародної торгівлі. Щороку морем перевозять товари вартістю сотні мільярдів доларів. Високорозвинені країни транспортують у такий спосіб майже 100% вантажів (Японія, Велика Британія, США та інші).

Повна залежність країн-виробників від морських поставок палива та сировини робить морське піратство

загрозою не лише міжнародній, а й національній безпеці. У міжнародному праві піратство – це злочин міжнародного характеру, що полягає в незаконному захопленні, пограбуванні, затопленні торговельного або іншого цивільного судна, вчинений у відкритому морі.

Географічно найбільш небезпечними є води Південно-Східної Азії та узбережжя Східної Африки (т.зв. Африканський Ріг), а особливо – прибережні води Сомалі. Саме так зване сомалійське піратство на сьогодні є загрозою європейській безпеці. Використовуючи фактор раптовості, сомалійські пірати нападають на торговельні

судна у відкритому морі або акваторії портів, і метою таких протиправних дій є захоплення не вантажу кораблів, а команди й одержання викупу. Це, як правило, добре організовані угруповання, озброєні крупнокалібрними кулеметами, автоматами і гранатометами; вони використовують сучасну супутникову навігацію і засоби зв'язку, володіють агентурною мережею, мають співників в інших країнах.

Європейським Союзом було розроблено комплексний підхід до вирішення проблеми боротьби з морським піратством у Сомалі, що є частиною Політики спільної безпеки і оборони (Common Security and Defence Policy – CSDP), яка, у свою чергу є головним елементом Спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС (Common foreign and security policy – CFSP). У результаті цього в грудні

Summary

The article is devoted to the problem of sea piracy as a threat to international security at the beginning of XXI centuries are considered an integrated approach developed by the European Union regarding the decision of problems of the fight against sea piracy. Present the main tasks of naval operations.

Keywords: Maritime piracy, the European Union, the naval operation EU NAVFOR «ATALANTA».

2008 р. на виконання резолюції Ради Безпеки ООН від 15 травня 2008 р. та за результатами засідання Ради міністрів ЄС від 10 листопада 2008 р. Військово-морськими силами ЄС (EU NAVFOR) було створено першу в історії Євросоюзу військово-морську операцію EU NAVFOR «ATALANTA».

Головними завданнями операції є:

- o запобігання та протидія проявам піратства;
- o захист цивільних суден, які виконують завдання в рамках Світової продовольчої програми, у тому числі шляхом присутності на судах озброєних підрозділів;
- o захист комерційних суден;
- o здійснення необхідних заходів, включаючи застосування сили, для запобігання та втручання у спроби здійснення актів піратства або озброєного пограбування;
- o арешт, утримання та передача осіб, що здійснили або підозрюються у здійсненні актів піратства чи озброєного пограбування і т. д.

Рада міністрів ЄС 23 березня 2012 р. продовжила мандат операції до грудня 2014 року.

Район операції охоплює південну частину Червоного моря, Аденську затоку та частину Індійського океану, у тому числі Сейшельські острови. Зона дій включає в себе сомалійські прибережні території, а також територіальні та внутрішні води Сомалі, що становить приблизно 3,7 млн. кв. км.

Участь в операції EU NAVFOR «ATALANTA» беруть також держави, що не є членами ЄС: Норвегія, Хорватія, Чорногорія, Сербія, Україна. Постійно задіяними в операції є 1200 службовців. Залежно від обставин, морську службу ведуть від 4 до 7 надводних бойових кораблів і від 2 до 4 морських патрульних та розвідувальних літаків.

Учасники операції тісно співпрацюють також із морськими підрозділами НАТО і незалежними національними суднами таких держав, як Китай, Індія, Японія, Росія, що теж протидіють морським піратам, водночас, маючи різний мандат і цілі.

Уперше в межах операції EU NAVFOR «ATALANTA» в травні 2012 р. було здійснено ракетний удар по сомалійських піратах на узбережжі, у результаті чого знищено кілька піратських човнів. Дозвіл на проведення сухопутних операцій проти сомалійських піратів було надано на засіданні Голів зовнішньополітичних відомств держав-членів ЄС. За словами командуючого контр-адмірала Д. Поттса, удар був точковий і місцеve населення не постраждало.

Рада міністрів ЄС 16 липня 2012 р. прийняла рішення про створення нової цивільної операції EUCAP «Nestor», головною метою якої є надання державам Африканського Рогу та західної частини Індійського океану допомоги у створенні потенціалу військово-морських сил задля боротьби проти піратства в територіальних водах Джибуті, Кенії, Сейшельських островів та Сомалі. Передбачено також надання допомоги Танзанії. За словами Верховного представника Союзу в зовнішніх справах і політики безпеки К. Ештон, створюючи цю місію, ЄС укріплює хоча б підкреслити свою провідну роль у боротьбі проти піратства. Кількість членів операції становить 175 осіб, а бюджет – 22,8 млн. євро.

Розуміючи, що проблема сомалійського піратства є наслідком внутрішньої ситуації в країні, яка з початку 1990-х років перебуває в стані громадянської війни, керівництво ЄС розробило Комплексний підхід вирішення питань, пов'язаних із Сомалі, частиною якого є операції EU

NAVFOR «ATALANTA» та EUCAP «Nestor». Третьою місією, що доповнює дві попередні, є Навчальна місія ЄС у Сомалі (EUTM Somalia), що є військовою тренувальною місією, яка має на меті посилити національний сомалійський уряд і державні інституції, задля підвищення рівня професійної підготовки сомалійських збройних сил.

Комплексний підхід до вирішення проблеми боротьби з морським піратством у Сомалі сприяє здійсненню Рамкової програми стратегічної політики ЄС щодо країн Африканського Рогу, прийнятої Радою ЄС у листопаді 2011 р., згідно з якою пріоритетними напрямками діяльності Євросоюзу в цьому регіоні є:

- o створення надійної та підзвітної політичної структури;
- o сприяння врегулюванню та попередженню конфліктів;
- o зменшення загроз безпеці, що виходять з регіону;
- o сприяння економічному зростанню;
- o підтримка регіонального економічного співробітництва.

Задля координації цих дій було створено посаду Спеціального представника з питань Африканського Рогу, якому доручено сконцентрувати свою роботу саме на Сомалі, адже політична нестабільність у цій країні є головною причиною виникнення «сомалійського піратства». Першим на

цю посаду було призначено А. Рондоса, а дія мандата його повноважень тривала до 30 червня 2013 року.

Незважаючи на це, за словами Верховного представника Союзу у зовнішніх справах і політики безпеки К. Ештон, піратство продовжує негативно впливати на судноплавство в регіоні, загрожувати світовій торгівлі, послаблювати та підіривати економіку сусідніх (із Сомалі) країн і призводить до додаткових матеріальних витрат світовим судноплавством.

Список використаних джерел:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй по морському праву : от 10.12.1982 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/lawsea.pdf
2. Савельев Н. В. *Международное морское сообщество объединяет усилия в борьбе с преступностью на море* / Н. В. Савельев // *Морские вести России*. – 2008. – № 9-10. – С. 12-13.
3. Балмасов С.С. *Турция, ОАЭ и ЕС: битва с пиратами или попытка получить нефть Сомали?* <http://www.iimes.ru/rus/stat/2012/03-06-12a.htm>
4. *Европейские ВМС впервые атаковали сомалийских пиратов на их же территории* [www.newsru.com/world/15may2012/somali.html](http://newsru.com/world/15may2012/somali.html)

Юлія БОГОЛІЙ,
кандидат історичних наук, слухачка 2-го курсу Дипломатичної академії України при МЗС

АННОТАЦІЯ

Стаття посвячена проблемі морського піратства як угрозе міжнародної безпеки в началі ХХІ ст. Рассмотрен комплексный подход, разработанный Европейским Союзом относительно решения проблемы борьбы с морским пиратством. Освещены главные задачи военно-морской операции EU NAVFOR «ATALANTA».

Ключевые слова: Морское пиратство, Европейский Союз, военноморская операция EU NAVFOR «ATALANTA».

АННОТАЦІЯ

Стаття присвячена проблемі морського піратства як загрози міжнародній безпеці на початку ХХІ ст. Розглянуто комплексний підхід, розроблений Європейським Союзом, щодо вирішення проблеми боротьби з морським піратством. Висвітлено головні завдання військово-морської операції EU NAVFOR «ATALANTA».

Ключові слова: Морське піратство, Європейський Союз, військово-морська операція EU NAVFOR «ATALANTA».